

Results. After a detailed analysis of the add-on g(Math) for Forms, one can conclude that in the g(math) application you can create a variety of diagrams, draw diagrams and tasks, create responses to tasks in the form of mathematical expressions when you passing the test (fields «Create a statistical display», «Create a handwriting entry» and «Deploy G(Math) for responses to this Form»). In case of any difficulties, you can use the help for this application. Reference language is English.

Conclusion. Today, for high-quality development of tests, most network users are successfully using cloud technologies and services. The main task of this diagnosis type - not only to check the level of knowledge of respondents, but also to identify the typical difficulties in assimilating the material.

For the natural and technical specialties, the formation of test tasks is somewhat difficult, since it is difficult to find a universal service, which provides for the addition of mathematical formulas and expressions, drawings.

Nevertheless, the g(Math) service, as an addition to Google Forms, is equipped with a powerful toolkit for creating specialized tests that ensures the quality of respondent testing.

Keywords: testing, computer program, platform, cloud application, add-on

Одержано редакцією 10.06.2018 р.
Прийнято до публікації 15.06.2018 р.

УДК 377.3:001.895(045)

DOI 10.31651/2524-2660-2018-9-29-35

РЕБУХА Лілія Зіновіївна,
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології та соціальної
роботи,
Тернопільський національний
економічний університет
e-mail: L_Rebukha@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-0054-0651>

ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ

Розглянуто фундаменталізацію професійної підготовки як істотне підвищення якості освіти й освітнього рівня фахівців шляхом відповідної заміни змісту навчальних дисциплін та правильного вибору викладачем методологічних підходів до навчання в умовах вищої школи. Аргументовано важливість формування концептуальних засад фундаменталізації освіти відповідно до методологічних принципів: науковості, системності, цілісності та наступності, що передбачають унормовану систему знань й ефективні способи навчальної діяльності. Окреслено концептуальні засади фундаменталізації професійної підготовки, що визначають направленість взаємозв'язків між фундаменталізацією соціогуманітарних дисциплін та їх технологічним забезпеченням, якістю підготовки майбутніх фахівців й оволодіння ними інтегрованих інноваційних технологій. Зроблено висновок, що фундаменталізація професійної підготовки майбутніх соціальних працівників спрямована на розробку інтегративно-інноваційних освітніх технологій, у яких покрокове узагальнено-логічне набуття студентами теоретичних і практичних знань забезпечує дієвий перехід від масового навчання до високоякісної індивідуально-професійної підготовки фахівців.

Ключові слова: фундаменталізація освіти, концептуальні засади до фундаменталізації професійної підготовки, майбутній соціальний працівник.

Постановка проблеми. У соціумі зростає попит на фахівців соціогуманітарних спеціальностей, котрі до професійної діяльності підходять творчо та креативно й вчиняють відповідно до цінностей професії. Здатність до адаптації та швидкого освоєння нових технологій вимагає від майбутніх професіоналів постійного включення в систему безперервної освіти, підвищення власної кваліфікації та зреалізування у професійній діяльності набутих за університетського навчання навичок до самоосвіти.

Забезпечити високий рівень професійної підготовки за сучасних умов функціонування університету може лише та система вищої освіти, яка спрямована на:

– індивідуалізацію навчального процесу, основною метою якого є врахування індивідуальних потреб, інтересів, нахилів, здібностей студентів при виборі викладачем форм і методів навчання [1];

– гуманізацію і гуманітаризацію навчання, яке направлене на формування цілісної картини світу та забезпечення й утвердження професійного мислення у фахівців соціогуманітарного профілю щодо прийняття особистісної культури, духовності, ціннісних орієнтацій кожного майбутнього клієнта [2, с. 266–267].

– фундаменталізацію професійної підготовки, що передбачає направленість освітнього процесу на фахово-зорієнтоване навчання за рахунок строгого відбору наукового, професійно-спрямованого освітнього матеріалу як у змістовому наповненні навчальних дисциплін, так і в його основних інваріантах [3, с. 26–27; 4, с. 39].

Фундаменталізація професійної підготовки пропонує майбутньому соціальному працівнику набуття умінь у здобуванні освіти впродовж життя як процесу особистісного, соціального і професійного зростання фахівців для підвищення якості власного буття та розвитку навколишнього соціального оточення, тому важливо окреслити її концептуальні засади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаменталізація освіти направлена на здійснення переходу від масового навчання до високоякісної підготовки фахівців та передбачає здатність майбутніх соціальних працівників інтегрувати ідеї з різних наукових сфер, оперувати міждисциплінарними категоріями, комплексно сприймати інноваційний процес тощо.

Зазначена тематика знайшла своє відображення у дослідженнях вітчизняних науковців. Зокрема, різні аспекти фундаменталізації навчання розглядали В. Баранівський («Компетентність і фундаменталізація освіти як сучасні парадигми розвитку вищої освіти» [5]), Г. Васьківська («Фундаменталізація змісту освіти у старшій школі: теорія і практика» [3]), І. Гавриляк («Шляхи розвитку фундаменталізації змісту сучасної професійної освіти» [6]), С. Гончаренко («Фундаменталізація освіти як дидактичний принцип» [7]), М. Дмитриченко («Концептуальні засади управління якістю вищої освіти в контексті фундаменталізації професійної підготовки у вищих навчальних закладах України» [8]), Г. Дутка («Філософські та загальнонаукові передумови фундаменталізації змісту професійної освіти» [9]), М. Ковтонюк («Фундаменталізація освіти як необхідний чинник у системі професійної підготовки спеціаліста» [1]), І. Мельничук («Теоретичне обґрунтування професійної моделі соціального

працівника» [10]), Ю. Панфілов («Фундаменталізація освіти – потреба часу» [11]), В. Сидоренко («Фундаменталізація професійної підготовки як один із пріоритетних напрямів розвитку вищої освіти в Україні» [12]), Я. Фруктова («Фундаменталізація змісту професійної освіти як сучасна педагогічна проблема» [13]), О. Язвінська («Проблема професійної мобільності сучасного фахівця в контексті фундаменталізації професійної підготовки» [14]) та ін.

Мета статті – керуючись новими вимогами, що ставляться суспільством до фахівця із соціальної роботи, окреслити основні концептуальні засади фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників на основі інтеграції інноваційних технологій.

Виклад основного матеріалу. Фундаменталізацію ми розуміємо як суттєве підвищення якості освіти й освітнього рівня фахівців шляхом відповідної заміни змісту навчальних дисциплін та методологічних підходів до академічного процесу вищої школи [14, с. 39–40]. Така переміна, на переконання науковців [2; 12], досягається: змінами у парадигмі освіти та в загальнокультурних елементах освіти на всіх рівнях, пріоритетна направленість яких спрямована на набуття майбутніми фахівцями загально-професійної культури, умілого формування у них в процесі навчання аналітичного і системного мислення; оновленням змісту професійної освіти і методологічного бачення викладачем навчального процесу в цілому, що дозволяє змістити акцент на практико-зорієнтовану підготовку фахівця, яка передбачає цілісне пізнання наукової картини світу.

Фундаменталізація професійної підготовки розглядається нами як один із пріоритетних напрямів розвитку вищої освіти, за якої фахова виучка майбутніх соціальних працівників спрямована на вивчення і опрацювання універсальних та загальнозначущих досягнень людства в царині науки. При такому підході до навчання фундаменталізація професійної освіти дозволяє звести великий обсяг інформативних повідомлень певної галузі знань до основних стрижневих міркувань, ідей, думок тощо [12, с. 37].

В окресленні концептуальних засад ми користувалися основними методологічними підходами:

– системно-функціональним, що дозволяє визначити структуру і зміст фундаменталізації освіти, встановити її внутрішньо предметні і міждисциплінарні зв'язки, що спрямовані на ефективну професійну підготовку сучасного соціального працівника;

– особистісно-діяльнісним, який за своєю природою цілеспрямований на формування особистості-професіонала майбутнього фахівця, його творчих здібностей до професійної діяльності, загальної і професійної культури;

– інтегративним, що дозволяє гармонізувати цілі соціогуманітарної та професійної підготовки майбутніх соціальних працівників за допомогою інноваційно-освітніх технологій через інтеграцію змістового наповнення загальноосвітніх, професійних, спеціальних і природничо-наукових навчальних дисциплін;

– диференційованим, що враховує освітні потреби студентів, ступінь їх вхідної сформованої компетенції, характер і рівень їх вмотивованості до важливості професійної підготовки. Результати отриманих даних за цим підходом вкрай необхідні для подальшої оптимізації навчального процесу за фундаменталізації вищої освіти.

Зазначені методологічні підходи спрямовані на:

– цілісність фахової підготовки, яка досягається за змістовної єдності і наступності фахово-спрямованих дисциплін із пріоритетним здобуттям методологічно важливих, інваріантних знань;

– формування особистісної готовності студентів до майбутньої професійної діяльності через освітню готовність, яка складається із змістовно-процесуального, мотиваційно-цільового та орієнтованого на професію компонентів навчального процесу;

– проектування викладачем паритетної взаємодії у навчальній аудиторії, яке слугує однією із необхідних умов ефективного запровадження фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників у вищій школі [4, с. 40].

Формування основних концептуальних засад фундаменталізації університетської освіти дає змогу правильно відібрати і структурувати зміст професійної підготовки, окреслити необхідний для результативного освоєння студентами інформативний теоретичний і практичний об'єм навчального матеріалу та визначити його соціальну ефективність, спрямувати освітні пріоритети на творче та професійно-направлене навчання майбутніх фахівців та ін.

За таких умов фундаменталізація професійної підготовки майбутніх соціальних працівників буде направлена на встановлення реальних взаємозв'язків між фундаменталізацією соціогуманітарних дисциплін та їх технологічним забезпеченням, якістю підготовки фахівців та оволодінням студентами фахово-спрямованих інноваційних технологій. Ці зв'язки у навчальній аудиторії зреалізуються на основі педагогічних принципів:

– науковості та доступності як системоутворюючого принципу, що слугує основою для повноцінного навчання за фундаменталізації освіти;

– системності як єдності всіх складових навчального процесу з урахуванням різних зв'язків між його компонентами;

– цілісності як повноти необхідних і достатніх теоретичних та практичних знань, професійних умінь, узгодженостей між змістовим наповненням навчальних дисциплін відповідно до кінцевої мети професійної підготовки майбутніх соціальних працівників;

– наступності як взаємозв'язку системи знань і способів навчальної діяльності з різних дисциплін, які, безпосередньо, спрямовані на майбутню самоосвіту впродовж професійно-діяльнісного життя.

Концептуальні засади фундаменталізації професійної підготовки дають підстави передбачити міждисциплінарну інтеграцію як процес взаємодії, синтезу, взаємопроникнення навчальних дисциплін у зміст професійної підготовки, що слугує важливою умовою успішного розв'язання студентом пізнавальних і професійних задач в навчальній аудиторії. Освітня інтеграція за фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників уможливлена завдяки впровадженню в навчальній аудиторії інноваційних технологій, які планомірно конструюються викладачем на основі інваріантності як властивості істотних для освітньої системи елементів; модульності, що забезпечує гнучкість міжпредметних зв'язків; гуманізації як важливої умови реалізації професійної моделі фахівця на різних освітніх рівнях; цілісності як системи цілей, методів, засобів та форм навчання; відтворюваності як гарантії досягнення заданих цілей навчання;

адаптивності до професійної діяльності; потенційності об'єму осмисленої інформації для одночасного узагальненого засвоєння знань, умінь і навичок.

Нині концептуальні засади системи фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників дають підстави визначати стратегію фундаменталізації освіти, що забезпечує дієвий перехід від масового навчання до високоякісної індивідуально-професійної підготовки майбутніх соціальних працівників.

Висновки. Концептуальні засади системи фундаменталізації соціогуманітарної освіти визначені за допомогою системно-функціонального, особистісно-діяльнісного, інтегративного та диференційованого методологічних підходів, які спрямовані на відбір і структурування змісту професійної підготовки відповідно до основних педагогічних принципів: науковості, системності, цілісності та наступності. Вони скеровують діяльність викладача у напрямі міждисциплінарної інтеграції як процесу взаємодії, синтезу, взаємопроникнення навчальних дисциплін у зміст професійної підготовки, що слугує важливою умовою успішного розв'язання майбутніми соціальними працівниками пізнавальних і професійних задач в навчальній аудиторії. Фундаменталізація професійної підготовки виявляє те, що є загального в усіх навчальних дисциплінах, а відтак полегшує навчальну діяльність студентів, знижує їх інтелектуальні затрати та підвищує професійний потенціал.

Концептуальні засади дають підстави викладачу визначити інноваційно-освітні технології, які передбачають покрокове узагальнено-логічне набуття студентами теоретичних і практико-зорієнтованих знань та забезпечують дієвий перехід від масового навчання до високоякісної індивідуально-професійної підготовки фахівців на засадах інваріантності, модульності, гуманізації, цілісності, відтворюваності тощо. Стратегічне значення концептуальних засад до фундаменталізації професійної підготовки визначає формування системних інваріантно-методологічних знань у фахівців, котрі забезпечують їм майбутній фаховий потенціал та професійну адаптивність у соціумі.

У той же час, наше дослідження дозволило побачити нову проблему, яка потребує вивчення та вирішення: важливість педагогічних умов у реалізації фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників.

Список використаної літератури.

1. Баранівський В. Ф. Компетентність і фундаменталізація освіти як сучасні парадигми розвитку вищої освіти. Вісник національного університету оборони України : зб. наук. праць. 2011. Вип. 6. С. 282–285.
2. Васьківська Г. Фундаменталізація змісту освіти у старшій школі: теорія і практика. Рідна школа. 2012. № 3. С. 25–30.
3. Гавриляк І. С. Шляхи розвитку фундаменталізації змісту сучасної професійної освіти. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: «Педагогічні науки». Випуск №24 (237). Черкаси. 2012. С. 33–37.
4. Гончаренко С. У. Фундаменталізація професійної освіти як дидактичний принцип. Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2008. Т. 2. С. 87–91.
5. Дмитриченко М. Ф., Язвінська О. М. Концептуальні засади управління якістю вищої освіти в контексті фундаменталізації професійної підготовки у вищих навчальних закладах України. Вісник Національного транспортного університету. 2012. № 26(1). С. 24–30.
6. Дутка Г. Філософські та загальнонаукові передумови фундаменталізації змісту професійної освіти. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2004. № 6. С. 18–24
7. Ковтонюк М. М. Фундаменталізація освіти як необхідний чинник у системі професійної підготовки спеціаліста [Електронний ресурс] / М. М. Ковтонюк // Проблеми сучасної

- педагогічної освіти : педагогіка і психологія / Кримський гуманітарний університет. 2011. Вип. 34. Ч. 1. 5 с. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pspo/2011_34_1/Kovtonyuk.pdf.
8. Мельничук І. М. Теоретичне обґрунтування професійної моделі соціального працівника. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. 2008. № 4. С. 37–43.
  9. Панфілов Ю. І. Фундаменталізація освіти – потреба часу. Теорія і практика управління соціальними системами. 2010. № 1. С. 35–39.
  10. Ребуха Л. З. Інноваційно-технологічні процеси у вищій школі: фундаменталізація професійної соціальної освіти. Професійна підготовка фахівців соціальної сфери: надбання, проблеми, перспективи: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 26-27 жовтня 2017 року). Хмельницький : ХНУ, 2017. С. 39–40.
  11. Сиволога В. Ф. Гуманізація та гуманітаризація вищої освіти. Дослідження політичної взаємодії в умовах трансформації суспільства: зб. наук. праць. Одеса : ОНУ, 2013. С. 266–286.
  12. Сидоренко В., Білевич С. Фундаменталізація професійної підготовки як один із пріоритетних напрямів розвитку вищої освіти в Україні. Вища освіта в Україні. 2004. №3. С. 35–40.
  13. Фруктова Я. С. Фундаменталізація змісту професійної освіти як сучасна педагогічна проблема. 1025-річчя історії освіти в Україні: традиції, сучасність та перспективи : зб. матер. міжнарод. наук. конф. Київ (22 травня 2014 р.) С. 310–316.
  14. Язвінська О. М. Проблема професійної мобільності сучасного фахівця в контексті фундаменталізації професійної підготовки. Вісник національного транспортного університету. 2011. № 24 (1). С. 32–36.

References.

1. Baranivskiy, V. F. (2011). Competence and fundamentalization of education as modern paradigms of the development of higher education. *Bulletin of the National University of Defense of Ukraine*, 6, 282–285 (in Ukr.)
2. Vaskivska, H. (2012). Fundamentalization of the content of education in high school: theory and practice. *Native school*, 3, 25–30 (in Ukr.)
3. Havryliak, I. S. (2012). Ways of fundamentalization of the content of modern professional education. *Bulletin of the Cherkasy National University named after Bogdan Khmelnytsky. Series: «Pedagogical Sciences»*, 24 (237), 33–37 (in Ukr.)
4. Honcharenko, S. U. (2008). Fundamentalization of professional education as a didactic principle. *Way of education*, 1, 2–6 (in Ukr.)
5. Dmytrychenko, M. F., Yazvinska, O. M. (2012). Conceptual principles of management of quality of higher education in the context of fundamentalization of professional training in higher educational institutions of Ukraine. *Bulletin of the National Transport University*, 26(1), 24–30 (in Ukr.)
6. Dutka, H. (2004). Philosophical and general scientific prerequisites for the fundamentalization of the content of professional education *Pedagogy and psychology of professional education*, 6, 18–24 (in Ukr.)
7. Kovtoniuk, M. M. (2011). Fundamentalization of education as a necessary factor in the system of professional training of a specialist. *Problems of modern pedagogical education: pedagogy and psychology. Crimean Humanitarian University*, 34 (1), 5 p. – Retrieved from http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pspo/2011_34_1/Kovtonyuk.pdf (in Ukr.)
8. Melnychuk, I. M. (2008). Teoretychne obgruntuvannia profesiinoi modeli sotsialnoho pratsivnyka. *Scientific notes of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatyuk. Series: Pedagogy.*, 4, 37–43 (in Ukr.)
9. Panfilov Yu. I. (2010). Fundamentalization of education is the need of time. *The theory and practice of management of social systems*, 1, 35–39 (in Ukr.)
10. Rebukha, L. Z. (2017). Innovative-technological processes in higher school: Fundamentalization of professional social education. professional training of specialists in the social sphere: achievements, problems, perspectives: materials of the 2nd all-Ukrainian scientific - practical conference (Khmelnitsky, October 26-27, 2017). Khmelnytsky: KhNU, 39–40. (In Ukr.)
11. Syvoloha, V. F. (2013). *Humanization and humanitarization of higher education. Investigation of political interaction in the conditions of transformation of society*. Odessa: ONU, 266–286 (In Ukr.)
12. Sydorenko, V., Bilevych, S. (2004). Fundamentalization of professional training as one of the priority directions of the development of higher education in Ukraine. *Higher education in Ukraine* 3, 35–40 (in Ukr.)

13. Fruktova, Ya. S. (2014). Fundamentalization of the content of vocational education as a modern pedagogical problem. 1025th anniversary of the history of education in Ukraine: traditions, the present and the prospects. Kyiv, 310–316 (In Ukr.)
14. Iazvinska, O. M. (2011). The problem of professional mobility of a modern specialist in the context of fundamentalization of professional training. Bulletin of the National Transport University, 24 (1), 32–36 (In Ukr.)

REBUKHA Liliya,

Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor, Ternopil National Economic University.

FUNDAMENTALIZATION OF PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE SOCIAL WORKERS IN HIGH SCHOOL: CONCEPTUAL FOUNDATIONS.

Abstract. Introduction. *Fundamentalization of professional training in higher education is aimed at the personal, social and professional growth of specialists, therefore it is important to outline its conceptual foundations.*

Purpose. *The aim is to outline the main conceptual foundations of fundamentalization of the professional training of future social workers on the basis of the integration of innovative technologies, guided by the new requirements of society to a specialist in social work.*

Methods. *It was analyzed the advanced pedagogical experience of scientists on this topic and carried out a qualitative interpretation of it in order to achieve the purpose. Methods of abstraction, generalization and forecasting were used. Theoretical approaches to understanding the fundamentalization of the professional training of specialists in social work in accordance with its conceptual foundations were compared.*

Results. *The refined key concepts on the subject of the study allowed to consider the fundamentalization of professional training as a significant improvement of the quality of education and the educational level of specialists through the appropriate replacing of the content of academic disciplines and the correct choice of methodological approaches to learning in higher education by teacher. An important role in the formation of the fundamentalization of education is given to the conceptual foundations, which are based on corresponding methodological principles: science, systemicity, integrity and continuity, which provide for a normalized system of knowledge and effective ways of educational activity. The conceptual foundations of the fundamentalization of professional training, directed at the reflecting the real relationships between the fundamentalization of socio-humanitarian disciplines and their technological support, the quality of training of future specialists and the mastery of their integrated innovation technologies, are outlined.*

Originality. *It was established by us that the conceptual foundations of fundamentalization of professional training are focused on interdisciplinary integration as a process of interaction, synthesis, interpenetration of educational disciplines in the content of professional training, serving as an important condition for the successful resolution of cognitive and professional problems in classrooms by student.*

Conclusion. *It is concluded that the fundamentalization of the education is directed at the help of teachers of higher education institution to reveal a process, goals, the means and the end result of fundamentalization of training of students in the University, focusing on new requirements for social worker as a professional.*

Key words: *fundamentalization of education, conceptual foundations of fundamentalization of professional training, future social worker.*

*Одержано редакцією 12.06.2018 р.
Прийнято до публікації 15.06.2018 р.*